

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **A.B.**

o czyn z art. 156 § 1 pkt 2 i § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 12 maja 2026 r.

na posiedzeniu bez udziału stron w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k.

kasacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z 12 grudnia 2025 r., sygn. V Ka 618/25,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Mławie

z 2 czerwca 2025 r., sygn. II K 161/23

na podst. art. 535 § 3 k.p.k.

postanowił:

- 1. oddalić kasację prokuratora jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.**

[WB]

UZASADNIENIE

A.B. został oskarżony o to, że w dniu 19 maja 2022 r. w M., woj. [...] nieumyślnie spowodował ciężki uszczerbek na zdrowiu Z.L. w ten sposób, że podczas kłótni popchnął pokrzywdzonego rękoma, w wyniku czego ten upadł na plecy i uderzył głową w chodnik doznając obrażeń ciała w postaci: złamania

piramidy kości skroniowej prawej, złamania łuski kości potylicznej po stronie prawej, krwiaka podskórnego w okolicy potylicznej prawej, obrzęku mózgu, stłuczenia mózgu, krwawienia wewnątrzczaszkowego (krwiaki przymózgowe), które to obrażenia spowodowały u pokrzywdzonego chorobę realnie zagrażającą życiu, tj. o czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 156 § 2 k.k.

Wyrokiem z 2 czerwca 2025 roku, sygn. II K 161/23, Sąd Rejonowy w Mławie na podstawie art. 66 § 1 k.k. w zw. z art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec oskarżonego A.B. warunkowo umorzył na okres 2 lat próby.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca, zarzucając m. in. naruszenie przepisów prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 25 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy ocena całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a także sytuacji i okoliczności towarzyszących zdarzeniu z 19 maja 2022 r. z udziałem oskarżonego i oskarżyciela posiłkowego, tj. agresywne i wyzywające zachowanie ze strony oskarżyciela posiłkowego oraz fakt sprowokowania przez niego konfliktu pomiędzy stronami, prowadzą do wniosku, że oskarżony A.B. działał w warunkach obrony koniecznej.

Wyrokiem z 12 grudnia 2025 roku, sygn. V Ka 618/25, Sąd Okręgowy w Płocku zmienił orzeczenie w ten sposób, że uniewinnił A.B. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł prokurator, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 25 § 1 k.k. poprzez jego niesłuszne zastosowanie i przyjęcie, że w ustalonym stanie faktycznym można mówić o działaniu oskarżonego w warunkach kontratypu obrony koniecznej, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany wyroku Sądu Rejonowego w Mławie z dnia 2 czerwca 2025 r., sygn. II K 161/23, przez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanego mu czynu, podczas gdy prawidłowa ocena całokształtu istotnych okoliczności niniejszej sprawy prowadzi do wniosku, że oskarżony swoim działaniem przekroczył granice obrony koniecznej w dniu 19 maja 2022 r. podczas zdarzenia z udziałem pokrzywdzonego Z.L.

Podnosząc powyższy zarzuty prokurator wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Płocku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja prokuratora jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało rozpoznanie jej na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 1 i 3 k.p.k.

Tytułem wstępu przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Co do zasady może ona zostać złożona jedynie od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie (art. 519 k.p.k.). Jako środek zaskarżenia o wiele bardziej w stosunku do apelacji sformalizowany musi spełniać restrykcyjne wymogi w zakresie konstrukcji zarzutów, zaś nierespektowanie tych wymagań skutkuje bądź niedopuszczalnością tego środka (art. 530 § 2 k.p.k.), bądź w fazie merytorycznej oceny uznaniem jego oczywistej bezzasadności – art. 535 § 3 k.p.k. (por. postanowienie SN z 23 lutego 2022 r., IV KK 437/21).

W wywiedzionej kasacji prokurator zarzuca naruszenie prawa materialnego. Podkreślić jednak już na wstępie należy, że obraza prawa materialnego polegać może na wadliwym jego zastosowaniu (lub niezastosowaniu) w orzeczeniu opartym na prawidłowych ustaleniach faktycznych. Nie ma obrazy prawa materialnego, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń przyjętych za jego podstawę. Nadto, zarzut obrazy prawa materialnego może być zasadny tylko wówczas, gdy dotyczy zastosowania lub niezastosowania przepisu zobowiązującego sąd do jego bezwzględnego przestrzegania. Nie można mówić o tego rodzaju obrazie wówczas, gdy ustawa dopuszcza tylko możliwość zastosowania bądź niezastosowania określonego przepisu.

W realiach niniejszej sprawy ustalenia faktyczne nie były kwestionowane. Sądy obu instancji zajęły odmienne stanowiska jeśli chodzi o prawną ocenę krytycznego zdarzenia. Dostrzec zatem należy, że w zakresie feralnego zdarzenia sąd I instancji ustalił, że „po chwili Z.L. wyszedł z klatki bloku i zdenerwowany szedł w kierunku oskarżonego. Między mężczyznami doszło do sprzeczki, mężczyźni zaczęli się kłócić. Po chwili z bloku wyszli rodzice oskarżonego – B. i D.B. Z.L. próbował uderzyć oskarżonego, lecz ten we własnej

obronie odepchnął go”. Te właśnie zaakceptowane przez sąd odwoławczy ustalenia doprowadziły go do powzięcia przekonania o działaniu A.B. w ramach obrony koniecznej.

Tymczasem w wywiezionym nadzwyczajnym środku odwoławczym prokurator – nie formułując zarzutu obrazu choćby art. 7 k.p.k. – dokonuje własnej analizy i oceny poszczególnych dowodów, w szczególności zeznań E.B. i wyjaśnień A.B., przez co *de facto* kwestionuje poczynione przez sąd odwoławczy ustalenia faktyczne. W kontekście postawionego zarzutu obrazu prawa materialnego nie miało to szansy wywrzeć zamierzonego skutku. Wskazane w art. 523 § 1 k.p.k. podstawy kasacyjne mają charakter w pełni autonomiczny, zaś procedowanie kasacyjne dopuszcza kontrolę orzeczenia sądu *ad quem* li tylko w kontekście rażącego naruszenia przepisów prawa, z wyłączeniem badania ustaleń faktycznych, o ile nie zachodzą uchybienia określone w art. 439 § 1 k.p.k., których Sąd Najwyższy w analizowanej sprawie nie ujawnił. W orzecznictwie od lat dominuje jednolite stanowisko, iż orzekając w trybie kasacji Sąd Najwyższy nie jest władny dokonywać ponownej oceny dowodów i na podstawie własnej ich analizy, kontrolować poprawności dokonanych w sprawie ustaleń (*vide* wyrok SN z 6 września 1996 r., II KKN 63/96, OSNKW 1997, z.1-2, poz. 11). Postawiony zarzut naruszenia prawa materialnego, stanowił więc *de facto* próbę obejścia ograniczeń kasacyjnych zawartych w art. 519 k.p.k. i art. 523 § 1 k.p.k. i doprowadzenia do ponownej instancyjnej oceny wyroku. Mając jednak na uwadze nadzwyczajny charakter kasacji, trzeba podkreślić, że skonstruowane przez ustawodawcę jej podstawy nie mogą być traktowane instrumentalnie, stąd nietrafne nazwanie przez skarżącego wadliwości, która mogłaby być rozważana jedynie w aspekcie błędnych ustaleń faktycznych – „naruszeniem prawa materialnego” – nie może prowadzić do ignorowania ustawowej regulacji podstaw kasacji (*vide* wyroki SN z dnia: 30 maja 1996 r., V KKN 29/96, OSNKW 1996, z. 7-8, poz. 44; 19 grudnia 1996 r., V KKN 116/96, OSNKW 1997, z. 3-4, poz. 34; 19 stycznia 2006 r., V KK 169/05, OSN Prok. i Pr. 2006, z. 9, poz.15).

Tym samym kasacja prokuratora, jako realnie kwestionująca ocenę dowodów i wynikające z nich ustalenia faktyczne, w kontekście postawionego w niej zarzutu musiała zostać uznana za oczywiście bezzasadną, a konsekwencją powyższego musiało być jej oddalenie. W związku z takim rozstrzygnięciem, Sąd Najwyższy – po myśli art. 637a k.p.k. w

zw. z art. 636 § 1 k.p.k. – kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążył Skarb Państwa.

Adam Roch

[WB]

[a.ł]